

(Фајненшел тајмс, 9.7.2012)

Увек сам се питао ко, после неке од оних “историјских” изјава Европског савета, улази у ризичне финансијске подухвате. Дејство тих одлука понекад буквално траје свега пар сати, а други пут – пар дана. А дејство последњег самита потрајао је мање од седам дана: распони висина камата на италијанске и шпанске обвезнице данас су изнад оних пре самита.

Консензус међу посматрачима је био да, тиме што се дошло до споразума о путу у банковну унију, ЕУ чини важан корак у добром правцу – али да ипак није довољно урадила да би разрешила кризу. Ја се не слажем с том тврдњом. Мислим да је ЕУ учинила врло велики корак – али у погрешном правцу. Тај самит је учинио да одлука о конкретном разрешавању кризе буде зависна од неке будуће одлуке коју ће бити још теже донети – па ће, према томе, постојати још већа вероватноћа неуспеха.

Дошло се до споразума да, све док се не успостави потпуна банковна унија, неће бити заједничке докапитализације банака; при том нас је Бундесбанка подсетила да банковна унија није могућа без политичке уније. Из тога логично произлази да кризу нећемо решити још следећих 20 година.

Оно што данас знамо јесте да Немачка неће пристати на заједничко осигурање депозита. Она чак не може пристати ни да Европском стабилизационом механизму (European Stability Mechanism) пружи банкарску лиценцу, што би му омогућило да и сам користи “механизам финансијске полуге” (leverage itself). Ако Немачка сада не може да уради минимум неопходног, зашто би ико замишљао да би она могла пристати на политичку унију? Томе се може далеко мање веровати него обећању неког алкохоличара да ће да батали флашу кроз пет година.

У Немачкој је политика спасавања евра прекорачила важан праг. Врло мршава већина још увек даје предност еврџу – али је јасна већина против даљих његових спасавања. Група од 160 економиста, на челу са Ханс-Вернером Сином (Hans-Werner Sinn),

Пише: Волфганг Минхау
четвртак, 12 јул 2012 12:55

председником Економског института ИФО, прошле недеље је објавила манифест против банковне уније. Манифест је био врло гласан и бесан – али истинска важност тог документа лежи у томе да он одражава консензус гледишта.

Одговор Ангеле Меркел је био јасан – казала им је да немају разлога за бригу. Рекла је да се у банковној унији ради о заједничком надзору и да неће бити заједничког осигурања депозита. Њено схватање значења банковне уније врло је различито од схватања које има Европска централна банка (ЕЦБ). Највише што могу очекивати од те нове банковне уније јесте да ће она покривати 25 највећих банака, а да ће оставити све оне [шпанске и немачке] банчице и штедионице (cajas and Landesbanken) под националном контролом. То ти је као алкохоличар који обећава да ће од сада само пити оне финије врсте коњака.

Банковна унија која је неопходна управо је онаква какву Немачка не жели да прихвати: централна регулација и надзор, заједнички фонд за реструктурирање и заједничко осигурање депозита. Да би се то изградило потребне су године. Ако би се правилно урадило – потребно је мењати уставе и европске уговоре – ако ништа друго, онда само да би се регулисала улога ЕЦБ. Потпуна је лудост да се разрешење кризе учини зависним од успеха нечег што би била највећа европска вежба интеграције, посматрано историјски.

Ни Италија ни Шпанија не могу да, уз интересне стопе од 6% на своје 10-годишње обвезнице, издрже чланство у еврозони. То су гђи Меркел на самиту јасно казали [премијери Италије и Шпаније] Марио Монти и Маријано Рахој. Требало је да јој кажу и да ће њихове владе – ако не дође до промене [европске] политике – почети припреме за повлачење из еврозоне. Разрешење кризе изискује или (1) заједничке обвезнице еврозоне, или (2) неки други облик сједињавања дугова како у јавном, тако и у приватном сектору, као и то да ЕЦБ купује те обвезнице. Немачка не прихвата оно под “1”, док ЕЦБ не прихвата оно под “2”.

Ако нешто није ни одрживо, ни у стању да се само прилагођава, преостају само два пута:

Пише: Волфганг Минхау
четвртак, 12 јул 2012 12:55

Први је да се стрпљиво чека док не дође до слома – то је стратегија коју следи Европски савет – а и алкохоличари. Алтернатива томе је да се почне са припремама, уз опрезност да се не изазове слом током тог процеса. Тешко је видети излаз без кршења стотина националних и европских закона. То је и разлог зашто то нико не чини. Онај ко то уради, морао би у својој одбрани да се позива на “вишу силу” (*force majeure*). Да се изгради евро била је потребна читава деценија, а за његово демонтирање није довољан један продужени викенд. Тај колапс би узроковао највећи економски шок нашег доба. Па ипак, и на списку лоших избора за слом – неки су бољи од других. О томе ћу писати у једној будућој колумни.

Тамо негде – у новембру, писао сам да Европски савет има на располагању само 10 дана да спаси евро. Да су онда поставили темељ банковној и фискалној унији, сада би могли доћи до положаја да се сложе о ефикасној стратегији за разрешење кризе, а она би требало да са састоји од докапитализације банака и куповине обвезница. То нису учинили онда, а сада нису у стању да разреше ту кризу.

Порука коју сам са овог [најновијег] самита понео је да еврозона неће разрешити своју кризу. У том смислу, овај самит и јесте био “историјски”.

Са енглеског посрбио: **Василије Клефтакис**